

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1988

Vyhlásené: 15.06.1988 Časová verzia predpisu účinná od: 01.05.1990 do: 14.05.1990

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

90

ZÁKON

z 15. júna 1988

o poľnohospodárskom družstevníctve

Poľnohospodárske družstevníctvo je neoddeliteľnou a rovnoprávnou súčasťou socialistickej hospodárskej sústavy Československej socialistickej republiky. Jeho základným poslaním je uspokojovanie potrieb spoločnosti vo výžive ľudu. Stratégia urýchlenia sociálno-ekonomického rozvoja vyžaduje aj v poľnohospodárskom družstevníctve podstatne zvýšiť dynamiku rastu produktivity práce a zvýšiť efektívnosť celého reprodukčného procesu intenzívnejším využívaním výsledkov vedecko-technického pokroku, prehĺbovaním účasti v medzinárodnej socialistickej delbe práce a tvorivým uplatňovaním skúseností a tvorivých síl družstevných roľníkov. Jednotné roľnícke družstvá zabezpečujú svoje hospodárske, sociálne a spoločenské úlohy v súlade s politikou Komunistickej strany Československa, vedúcej a usmerňujúcej sily socialistickej spoločnosti a štátu. Organizácie Komunistickej strany Československa pôsobiace v jednotných roľníckych družstvách a v nimi organizovaných spoločných podnikoch sú politickým jadrom ich kolektívov, zjednocujú úsilie družstevných orgánov a kolektívov a spoločenských organizácií združených v Národnom fronte na uspokojovanie celospoločenských potrieb. Uplatňujú právo straníckej kontroly voči družstevným orgánom a zabezpečujú uskutočňovanie kádrovej politiky Komunistickej strany Československa. Spoločenské organizácie združené v Národnom fronte, najmä Zväz družstevných roľníkov v jednotných roľníckych družstvách, Revolučné odborové hnutie v spoločných podnikoch a Socialistický zväz mládeže sa v súlade so svojimi stanovami podieľajú na rozvoji tvorivej aktivity družstevných kolektívov a pracujúcich, na zvyšovaní ich zodpovednosti za výsledky hospodárskej a sociálnej činnosti a na zabezpečovaní záujmov a výchovy mladej generácie.

Poľnohospodárske družstevníctvo je založené predovšetkým na zásadách dobrovoľnosti, rovnosti, družstevnej demokracie včítane socialistickej samosprávy, utvárania jednoty záujmov členov so záujmami jednotného roľníckeho družstva a celej spoločnosti, plánovitosti, ochrany majetku v socialistickej spoločnosti.

V záujme vytvorenia všestranných podmienok pre plnenie týchto úloh a dosiahnutie vytýčených cieľov sa uznieslo Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 1

Jednotné roľnícke družstvo

(1) Jednotné roľnícke družstvo (ďalej len „družstvo“) je socialistickou organizáciou. Družstvo je dobrovoľným združením členov na vykonávanie poľnohospodárskej, ako aj potravinárskej výroby a inej činnosti; svoju podnikateľskú činnosť uskutočňuje v súlade so štátnym plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej len „štátny plán“), zásadou úplného chozrasčotu a zásadou družstevnej demokracie.

(2) Družstvo je zároveň spoločenskou organizáciou prispievajúcou k rozvoju socialistických spoločenských vzťahov a napomáhajúcou svojou činnosťou uspokojovanie sociálnych a kultúrnych potrieb svojich členov.

(3) Družstvo hospodári s majetkom vo svojom vlastníctve alebo v družstevnom užívaní, prípadne v inom spoločenskom užívaní. Družstvo má právo a povinnosť tento majetok rozmnožovať, skvalitňovať, plne, účelne a hospodárne využívať, nakladať s ním a chrániť v záujme dosiahnutia čo najlepších hospodárskych výsledkov a plného uspokojovania potrieb socialistickej spoločnosti. Majetkom družstva sú takisto majetkové práva, ktoré družstvo nadobudlo.

(4) Družstevný kolektív riadi svoje záležitosti prostredníctvom členskej schôdze a volených orgánov družstva v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a stanovami družstva.

(5) Družstvo nesie zodpovednosť za výsledky svojho hospodárenia, na ktorých bezprostredne závisia príjmy družstevného kolektívu a jeho jednotlivých členov.

(6) Družstvo je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov.

§ 2

Úlohy družstva

Družstvo najmä

- a) zabezpečuje v súlade so zámermi a úlohami štátneho plánu predovšetkým rozvoj socialistickej poľnohospodárskej výroby,
- b) chráni a plne využíva všetku pôdu a ostatné výrobné prostriedky i zdroje na zabezpečenie rastúcich potrieb a požiadaviek socialistickej spoločnosti,
- c) zvyšuje intenzitu a efektívnosť výroby uplatňovaním vedecko-technického pokroku a pokrokových spôsobov a foriem organizácie a riadenia,
- d) podporuje pracovnú iniciatívu členov pri plnení úloh družstva a vytvára podmienky pre ich účasť na riadení podľa zásady družstevnej demokracie,
- e) napomáha pri zvyšovaní kvalifikácie svojich členov a na tieto účely môže vytvárať svoje vlastné alebo spoločné vzdelávacie zariadenia; vytvára podmienky pre prípravu mládeže na robotnícke povolania,
- f) usiluje o uspokojovanie sociálno-ekonomických a spoločenských potrieb, o rozvoj aktívnych činností a záujmov členov, včítane dôchodcov a členov so zmenenou pracovnou schopnosťou, v súlade so záujmami a potrebami spoločnosti a na základe svojich možností.

§ 3**Spolupráca v poľnohospodárskom družstevníctve**

Družstvá môžu organizovať medzi sebou i s ďalšími socialistickými organizáciami účelnú spoluprácu v záujme vytvárania lepších predpokladov na plnenie svojich úloh podľa zásad rovnosti a vzájomnej ekonomickej výhodnosti a ostatných zásad poľnohospodárskeho družstevníctva (§ 67 až 77). V rámci tejto spolupráce môžu vytvárať spoločné podniky a kooperačné združenia.

§ 4**Vzťahy družstva a spoločného podniku k štátu**

(1) Štát vytvára v súlade so svojou hospodársko-organizátorskou funkciou predovšetkým všeobecne záväznými právnymi predpismi podmienky pre hospodársky, sociálny a spoločenský rozvoj družstva a spoločného podniku.

(2) Družstvo a spoločný podnik sú priamymi adresátmi výstupov štátneho plánu, ktorými sú najmä ekonomické normatívy, menovité úlohy, limity a dotácie; štátny plán ustanoví, ktoré z nich sú pre nich záväzné.

(3) Činnosť a územnú pôsobnosť družstva a spoločného podniku možno obmedzovať alebo do nich zasahovať len za podmienok a spôsobom ustanoveným zákonom.

(4) Proti zásahom orgánu hospodárskeho riadenia do svojej činnosti, ktoré sú v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, sa družstvo a spoločný podnik môžu domáhať ochrany na hospodárskej arbitráži za podmienok ustanovených zákonom.¹⁾

(5) Orgán hospodárskeho riadenia, ktorý svojím zásahom do činnosti družstva alebo spoločného podniku spôsobí majetkovú ujmu, je povinný ju nahradiť. Podmienky a rozsah náhrady majetkovej ujmy, ako aj prípady, keď sa náhrada neposkytuje, ustanovuje zákon.¹⁾

(6) Ak družstvo alebo spoločný podnik spôsobia svojou činnosťou majetkovú ujmu štátu alebo inému subjektu, sú povinné ju nahradiť za podmienok a v rozsahu ustanovenom zákonom.

(7) Družstvo a spoločný podnik rozvíjajú svoju činnosť podľa zásad plánovitosti a hospodárskeho súťaženia tak, aby pri využívaní všetkých možností, daných im socialistickým právnym poriadkom, úspešne naplňali svoje poslanie. V súvislosti s tým berú na seba primerané hospodárske riziko.

(8) Družstvo a spoločný podnik nesmú nadradzovať svoje záujmy nad celospoločenské záujmy, najmä nesmú zneužívať svoje hospodárske postavenie na úkor iných subjektov alebo iným spôsobom konať proti záujmom spoločnosti.

§ 5**Kontrolná činnosť štátu**

Kontrolnú činnosť môžu v družstve a spoločnom podniku vykonávať len orgány, ktorých kontrolné funkcie upravuje zákon. Kontroly musia prispievať k zvýšeniu efektívnosti hospodárskej, sociálnej a spoločenskej činnosti družstva a spoločného podniku. Štátne orgány vykonávajú túto činnosť podľa potreby za účasti kontrolných a revízných komisií družstva a spoločného podniku.

§ 6**System informácií a účtovná uzávierka**

(1) Družstvo a spoločný podnik sú povinné podľa všeobecne záväzných právnych predpisov spracúvať, viesť a odovzdávať sociálno-ekonomické informácie, ako aj informácie pre plánovanie a zostavovanie štátnych rozpočtov (ďalej len „informácie“).

(2) Vyžadovať predkladanie informácií od družstva a spoločného podniku je prípustné len v rozsahu a spôsobom ustanoveným všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(3) Družstvo a spoločný podnik sú povinné viesť predpísaným spôsobom účtovníctvo, zostavovať ročnú účtovnú uzávierku a poskytovať ju príslušným štátnym orgánom.

§ 7**Ceny**

(1) Družstvo a spoločný podnik predávajú výrobky a poskytujú práce a služby za ceny, prípadne úhrady určené alebo dohodnuté v súlade s cenovými predpismi.

(2) Družstvo a spoločný podnik sú povinné dodržiavať pravidlá štátneho riadenia cien. Prostriedky získané neoprávnene porušením cenových predpisov, pokiaľ ich družstvo a spoločný podnik nevrátia ihneď poškodenému odberateľovi, odvedú do štátneho rozpočtu. Za porušenie cenovej disciplíny sú družstvo a spoločný podnik postihované podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

§ 8**Spolupráca s národnými výbormi a volebné programy Národného frontu**

(1) Družstvo a spoločný podnik spolupracujú vo svojej hospodárskej, spoločenskej a sociálnej činnosti s príslušnými národnými výbormi a podieľajú sa na komplexnom hospodárskom a sociálnom rozvoji ich územných obvodov spôsobom a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon. Vo svojej činnosti sú družstvo a spoločný podnik povinné dodržiavať rozhodnutia národných výborov vydané v súlade s ich právomocou. Príslušné národné výbory sa vyjadrujú takisto k rozvoju družstva a spoločného podniku a k zásadným zmenám predmetu ich hospodárskej a sociálnej činnosti.

(2) Družstvo a spoločný podnik sa podieľajú na vypracovaní a vykonávaní volebných programov Národného frontu.

§ 9**Tvorba a ochrana životného prostredia a racionálne využívanie prírodných zdrojov**

(1) Družstvo a spoločný podnik sú povinné organizovať hospodársku a sociálnu činnosť tak, aby čo najúčinnejšie chránili životné prostredie pred škodlivými vplyvmi, ktoré sú ich činnosťou vyvolávané, najmä aby neohrozovali zdravie občanov. Uskutočňujú a financujú opatrenia na ochranu životného prostredia.

(2) Družstvo a spoločný podnik zodpovedajú za racionálne využívanie a ochranu prírodných zdrojov.

(3) Družstvo a spoločný podnik sú povinné hospodárne a účelne využívať vedľajšie produkty zo svojej hospodárskej činnosti, prípadne vytvárať podmienky pre ich hospodárske využitie inými subjektmi. Za tým účelom sú povinné tieto produkty evidovať, chrániť a využívať ich spôsobom neohrozujúcim životné prostredie.

(4) Pri realizácii opatrení na ochranu a tvorbu životného prostredia a pri racionálnom využívaní prírodných zdrojov družstvo a spoločný podnik spolupracujú s príslušným národným výborom.

§ 10

Zjazdy a konferencie družstiev

(1) Na prerokovanie hospodárskej, sociálnej a spoločenskej činnosti družstiev sa zvolávajú celoštátne zjazdy a konferencie družstiev.

(2) Celoštátny zjazd družstiev zvoláva vláda Československej socialistickej republiky na návrh ústredného výboru Zväzu družstevných roľníkov spravidla raz za päť rokov.

(3) Konferencie družstiev zvoláva príslušný štátny orgán a príslušný orgán Zväzu družstevných roľníkov.

DRUHÁ ČASŤ

VZNIK, HOSPODÁRENIE A ZÁNİK DRUŽSTVA

§ 11

Vznik družstva

(1) Na vznik družstva je potrebný predchádzajúci súhlas orgánu hospodárskeho riadenia a

- a) uznesenie ustanovujúcej schôdze o jeho založení,
- b) prijatie stanov družstva,
- c) zvolenie orgánov družstva.

(2) Družstvo môže nadobúdať práva a zaväzovať sa odo dňa zápisu do podnikového registra.

(3) Návrh na zápis družstva do podnikového registra podáva družstvo; k návrhu je povinné pripojiť stanov družstva, predchádzajúci súhlas orgánu hospodárskeho riadenia a uznesenie ustanovujúcej schôdze o jeho založení.

§ 12

Stanovy družstva

Základným vnútrodružstevným predpisom sú stanov družstva (ďalej len „stanovy“), ktoré družstvo vypracuje v súlade s týmto zákonom a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi. Stanovy musia obsahovať

- a) názov družstva, v ktorom musí byť výslovne uvedené, že ide o jednotné roľnícke družstvo, a sídlo družstva,
- b) predmet hospodárskej a spoločenskej činnosti družstva,
- c) práva a povinnosti členov,
- d) ustanovenia o starostlivosti o členov - dôchodcov a zabezpečenie podmienok pre spoločenské a pracovné uplatnenie členov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- e) organizáciu, riadenie a orgány družstva,
- f) určenie orgánov družstva činných v disciplinárnom konaní a ich právomoc.

§ 13**Predmet hospodárskej činnosti družstva**

(1) Družstvo je povinné predovšetkým vykonávať poľnohospodársku výrobu a v záujme jej ďalšieho rozvoja racionálne a efektívne hospodáriť na poľnohospodárskej pôde, v lesoch, vodných plochách a rybníkoch s chovom rýb, ktoré užíva.

(2) Družstvo môže

- a) spracúvať poľnohospodárske a lesné suroviny a vyrábať z nich potravinárske výrobky,
- b) vykonávať činnosti a vyrábať výrobky slúžiace potrebám poľnohospodárskej a potravinárskej výroby; pokiaľ treba na túto činnosť súhlas podľa osobitných predpisov, len s týmto súhlasom,
- c) poskytovať práce a služby pre občanov,
- d) predávať vlastný vyrobený tovar.

(3) Predmetom hospodárskej činnosti družstva môže byť, po predchádzajúcom súhlase orgánu hospodárskeho riadenia, aj iná činnosť, pokiaľ sa nevykonáva na úkor racionálneho využívania pôdneho fondu a vlastnej poľnohospodárskej výroby.

§ 14**Zahraničohospodárska činnosť**

(1) Družstvo využíva vo svojej hospodárskej činnosti aj zapojenie do medzinárodnej delby práce, predovšetkým v rámci socialistickej ekonomickej integrácie.

(2) Družstvo môže podľa zákonom ustanovených pravidiel uskutočňovať zahraničohospodársku činnosť, a to spravidla na základe devízového samofinancovania. Má právo za podmienok ustanovených zákonom nadväzovať a uskutočňovať priame vzťahy s organizáciami štátov podieľajúcich sa na socialistickej ekonomickej integrácii.

§ 15**Devízový fond**

(1) Družstvo má právo zriaďovať devízový fond. Prostriedky preň získava družstvo podľa devízového normatívu z devízovej tržby získanej z vývozu tovaru, zo salda kooperačných dodávok a z predaja licencií, ako aj z úspor poskytovaných devízových prostriedkov, prípadne z devízových dotácií a úverov.

(2) Prostriedky devízového fondu slúžia na zabezpečovanie rozvoja hospodárskej činnosti družstva, na krytie dovozných potrieb, na úhradu devízových záväzkov a na splácanie úverov poskytnutých bankou, pokiaľ sú príjmom devízového fondu.

(3) Prostriedky devízového fondu vytvorené družstvom mu nemožno odňať; družstvo o jeho použití rozhoduje v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Zostatok devízového fondu možno prevádzať do ďalších kalendárnych rokov bez obmedzenia.

§ 16**Hospodárenie družstva**

(1) Družstvo hospodári podľa vlastného hospodárskeho plánu, ktorý musí zabezpečovať záväzné výstupy štátneho plánu a uzavreté hospodárske zmluvy a je pre družstvo záväzný.

(2) Družstvo použije svoju produkciu predovšetkým na splnenie menovitých úloh štátneho plánu, záväzkov z hospodárskych zmlúv, na zabezpečenie vlastnej rozšírenej reprodukcie a ďalej na uspokojovanie osobnej spotreby svojich členov, prípadne pracovníkov.

(3) Zo svojich príjmov družstvo splní najmä svoje povinnosti voči štátu (odvody a dane). Zisk, ktorý zostal po vykonaní odvodov a daní, využíva družstvo samostatne a nemožno mu ho odňať; pritom zabezpečí prednostne potreby financovania rozšírenej reprodukcie a vedecko-technického rozvoja. Je povinné vytvoriť fond rozvoja a fond kultúrnych a sociálnych potrieb; ďalšie fondy vytvára podľa svojej potreby.

(4) Odpisy zo základných prostriedkov zostávajú družstvu v plnej výške a družstvo ich využíva samostatne.

§ 17

Osobitný režim hospodárenia družstva

(1) Družstvu, ktoré nie je schopné samostatne hospodáriť, môže orgán hospodárskeho riadenia poskytnúť finančné prostriedky a viazať ich použitie na ním určený osobitný režim hospodárenia družstva.

(2) Osobitný režim hospodárenia družstva spočíva najmä v uplatnení konsolidačného programu na určenú dobu a v sledovaní jeho plnenia.

(3) Konsolidačný program je súbor hospodárskych, technických, organizačných, finančných a kádrových opatrení, opatrení v oblasti odmieňania a prípadne ďalších opatrení smerujúcich k obnoveniu schopnosti družstva plniť svoje hospodárske funkcie.

§ 18

Zánik družstva

(1) Členská schôdza sa môže uznieť, že družstvo zanikne

- a) pre trvalú stratu pôdnej základne,
- b) pre stratu schopnosti samostatne hospodáriť.

Družstvo zaniká dňom jeho výmazu z podnikového registra.

(2) Družstvo zanikne zlúčením alebo rozdelením.

(3) Družstvo, na ktoré prešli majetok a záväzky zaniknutého družstva, je povinné bez meškania upovedomiť iné právnické osoby, ktoré sú zánikom družstva dotknuté, o zániku družstva a o prechode jeho majetku a záväzkov; pri likvidácii má túto povinnosť likvidátor.

Likvidácia družstva

§ 19

(1) V prípade zániku družstva z dôvodov uvedených v § 18 ods. 1 sa vykoná likvidácia družstva.

(2) Likvidátora ustanoví členská schôdza.

(3) Návrh zápisu do podnikového registra o tom, že je družstvo v likvidácii a kto je jeho likvidátorom, podáva družstvo.

(4) Dňom, ku ktorému sa vykonal zápis do podnikového registra podľa odseku 3, zanikajú, s výnimkou členskej schôdze, funkcie všetkých orgánov družstva.

§ 20

(1) Likvidátor je oprávnený konať v mene družstva vo veciach spojených s likvidáciou.

(2) Likvidátor bez meškania upovedomí všetky organizácie, orgány a iné osoby, ktoré sú tým dotknuté, o vstupe družstva do likvidácie.

(3) Ku dňu začatia likvidácie zostaví družstvo účtovnú uzávierku a účtovné výkazy a odovzdá ich likvidátorovi.

§ 21

(1) Likvidátor zostaví do jedného mesiaca po svojom ustanovení do funkcie úvodnú rozvahu a predloží ju členskej schôdzi spolu s likvidačným plánom, rozpočtom likvidácie a s inventarizačným zápisom o mimoriadnej inventarizácii hospodárskych prostriedkov vykonanej ku dňu začatia likvidácie.

(2) Likvidátor v priebehu likvidácie najmä

- a) sústreďí peňažné prostriedky na jednom účte v jednom peňažnom ústave,
- b) dokončí bežné záležitosti,
- c) speňaží čo najvýhodnejšie majetok družstva alebo s ním naloží aj inak v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- d) dá podnet príslušnému štátnemu orgánu k opatreniu, pokiaľ ide o pôdu a iný poľnohospodársky majetok na zabezpečenie výroby,
- e) uspokojí z výťažku likvidácie pohľadávky štátu na odvodoch, daniach a poplatkoch, ďalej pohľadávky členov a pracovníkov družstva a ďalej ostatné pohľadávky,
- f) predkladá členskej schôdzi štvrťročné a ročné hlásenie o priebehu likvidácie doložené štvrťročnou a ročnou účtovnou uzávierkou.

§ 22

(1) Likvidátor ku dňu skončenia likvidácie zostaví účtovnú uzávierku a predloží ju členskej schôdzi na schválenie spolu s konečnou správou o priebehu likvidácie.

(2) Po schválení účtovnej uzávierky členskou schôdzou likvidátor

- a) odvedie prípadný likvidačný prebytok po uspokojení všetkých záväzkov družstva a vrátení členských podielov príslušnému Štátnemu fondu pre zúrodnenie pôdy,
- b) zaistí bezpečné uloženie spisového materiálu a účtovných písomností,
- c) podá návrh na výmaz družstva z podnikového registra.

§ 23**Zlúčenie**

(1) Družstvá zlučované do nového družstva zanikajú dňom ich výmazu z podnikového registra. Obdobne zanikajú aj družstvá, ktoré splyvajú s už ustanoveným družstvom.

(2) Na nové družstvo, prípadne na družstvo, s ktorým splyvajú iné družstvá, prechádza majetok a záväzky zaniknutých družstiev; členovia zaniknutých družstiev sa stávajú členmi zlúčeného družstva.

§ 24

Rozdelenie

(1) Členská schôdza rozdeľovaného družstva určí, ako sa družstvo rozdelí, ako sa rozdelí jeho majetok a záväzky, a s prihliadnutím na oprávnené záujmy jednotlivých členov odporučí tiež, do ktorých družstiev jednotliví členovia prejdú.

(2) Rozdeľované družstvo zaniká a jeho majetok a záväzky prechádzajú na nové družstvá dňom, ku ktorému boli zapísané do podnikového registra, a to v rozsahu určenom členskou schôdzou rozdeľovaného družstva. Týmto dňom sa členovia rozdeľovaného družstva stávajú členmi nových družstiev.

TRETIA ČASŤ

RIADENIE A ORGANIZÁCIA DRUŽSTVA

§ 25

Členská schôdza

(1) Najvyšším orgánom družstva je členská schôdza, na ktorej uplatňujú členovia svoje právo riadiť záležitosti družstva a kontrolovať jeho činnosť.

(2) Členská schôdza sa schádza podľa potreby, najmenej však raz za šesť mesiacov, prípadne, ak bol v družstve zvolený zbor zástupcov, raz za rok.

(3) Členská schôdza sa musí zvoliť, ak o to žiada aspoň jedna tretina všetkých členov družstva alebo kontrolná a revízna komisia alebo príslušný orgán Zväzu družstevných roľníkov, pokiaľ je družstvo jeho členskou organizáciou.

(4) Do pôsobnosti členskej schôdze patrí

- a) voľba, prípadne odvolanie orgánov družstva a ich jednotlivých členov s výnimkou zboru zástupcov,
- b) prijímanie stanov, ich zmien a doplnkov,
- c) prerokúvanie a schvaľovanie správ predstavenstva a kontrolnej a revíznej komisie o výsledkoch ich činnosti a činnosti družstva,
- d) prijímanie pracovného, organizačného, volebného a rokovacieho poriadku družstva, ich zmien a doplnkov,
- e) prijímanie osobitného režimu hospodárenia družstva,
- f) schvaľovanie päťročných a ročných hospodárskych plánov a koncepcií ďalšieho rozvoja družstva,
- g) rozhodovanie o tvorbe a pravidlách používania fondov družstva,
- h) schvaľovanie ročných účtovných uzávierok,
- i) zásadné rozhodovanie o pôdnom fonde družstva,
- j) rozhodovanie o zániku družstva,
- k) rozhodovanie o ďalších záležitostiach týkajúcich sa družstva a jeho činnosti, pokiaľ tak ustanovuje zákon, stanovy, prípadne pokiaľ si rozhodovanie o niektorej veci členská schôdza vyhradila.

(5) Stanovy môžu určiť, že namiesto členskej schôdze sa budú konať čiastkové členské schôdze.

§ 26

Volené orgány družstva

(1) Volenými orgánmi družstva sú

- a) zbor zástupcov,
- b) predstavenstvo,
- c) predseda,
- d) kontrolná a revízná komisia,
- e) rozhodcovská komisia,
- f) sociálna komisia,
- g) komisia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(2) O spôsobe volieb volených orgánov družstva rozhoduje členská schôdza. Volí sa spravidla tajným hlasovaním.

(3) Funkčné obdobie volených orgánov družstva je päť rokov.

§ 27

Zloženie volených orgánov družstva a ich uznávanie

(1) Počet členov zboru zástupcov musí byť aspoň päťnásobkom počtu členov predstavenstva. Predstavenstvo má 7 až 29 členov, komisie 3 až 11 členov.

(2) Počet členov jednotlivých volených orgánov družstva a ich zloženie určia stanovy.

(3) Členská schôdza a volené orgány družstva sú uznávaniaschopné, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jej členov; na platnosť uznesenia treba súhlas dvoch tretín prítomných členov.

(4) Členská schôdza sa môže platne uznášať po uplynutí čakacej doby jednej hodiny, ak je prítomná aspoň jedna tretina všetkých členov; pre uznávaniaschopnosť a platnosť uznesenia o zániku družstva platí ustanovenie odseku 3.

§ 28

Zbor zástupcov

(1) Stanovy určia, či bude v družstve zriadený zbor zástupcov, ktorý má práva členskej schôdze s výnimkou

- a) voľby, prípadne odvolania orgánov družstva,
- b) prijímania stanov, pracovného, volebného a rokovacieho poriadku družstva,
- c) schvaľovania ročných účtovných uzávierok,
- d) rozhodovania o zániku družstva,
- e) schvaľovania päťročných hospodárskych plánov a koncepcií rozvoja družstva,
- f) rozhodovania o tvorbe a pravidlách používania fondov družstva,
- g) prijímania osobitného režimu hospodárenia družstva.

(2) Zbor zástupcov sa schádza podľa potreby, najmenej raz za tri mesiace, s výnimkou štvrtroka, v ktorom sa schádza členská schôdza.

§ 29**Predstavenstvo**

(1) Predstavenstvo zabezpečuje a kontroluje plnenie uznesení členskej schôdze (zboru zástupcov) a pravidelne jej podáva správu o svojej činnosti a činnosti družstva.

(2) Predstavenstvo rozhoduje o všetkých záležitostiach družstva, ak nie sú zverené členskej schôdzi alebo iným voleným orgánom družstva.

(3) Predstavenstvo pripravuje rokovanie a zvoláva členskú schôdzu a schôdzu zboru zástupcov.

(4) Predstavenstvo sa schádza podľa potreby, najmenej však raz za mesiac. Musí sa zvolať z podnetu kontrolnej a revíznej komisie, ak na jej výzvu nedošlo k náprave nedostatkov.

§ 30**Predseda**

(1) Predseda družstva

a) riadi rokovanie predstavenstva a zabezpečuje plnenie jeho uznesení,

b) organizuje a riadi bežnú činnosť družstva,

c) je oprávnený konať v mene družstva vo všetkých veciach,²⁾

d) skladá účty zo svojej činnosti členskej schôdzi (zboru zástupcov) a predstavenstvu.

(2) Predsedu zastupuje počas jeho neprítomnosti podpredseda volený členskou schôdzou (zborom zástupcov).

§ 31**Kontrolná a revízna komisia**

(1) Kontrolná a revízna komisia kontroluje všetku hospodársku, sociálnu a spoločenskú činnosť družstva a prerokúva sťažnosti jeho členov a pracovníkov. Svoju činnosť zabezpečuje v bezprostrednej spolupráci s kontrolnými orgánmi štátu a Zväzu družstevných roľníkov; je nezávislá na orgánoch družstva a zodpovedá sa iba členskej schôdzi.

(2) Kontrolná a revízna komisia je povinná vykonávať ročnú revíziu hospodárskej, sociálnej a spoločenskej činnosti a ročné účtovné uzávierky družstva; o výsledkoch podáva správu členskej schôdzi.

(3) Na zistené nedostatky upozorňuje príslušných vedúcich organizačných jednotiek alebo orgány družstva a vyžaduje zaistenie nápravy.

(4) Predseda kontrolnej a revíznej komisie je volený členskou schôdzou (zborom zástupcov) a môže byť pre výkon svojej funkcie uvoľnený z ostatnej práce v družstve; je oprávnený zúčastňovať sa na rokovaní predstavenstva.

(5) Každý člen alebo pracovník družstva má právo obrátiť sa na kontrolnú a revíziu komisiu vo všetkých veciach týkajúcich sa družstva a jeho členov a pracovníkov. Kontrolná a revízna komisia je povinná vec prešetriť, žiadať zaistenie nápravy, pokiaľ je to potrebné, a o výsledku svojho šetrenia upovedomiť najneskôr do jedného mesiaca člena alebo pracovníka, ktorý dal na prešetrenie podnet.

§ 32**Rozhodcovská komisia**

(1) Rozhodcovská komisia prejednáva a rozhoduje

- a) spory medzi družstvom a jeho členmi o nároky z pracovných a iných vzťahov vyplývajúcich z členstva,
- b) návrhy členov na zrušenie uloženého kárneho opatrenia,
- c) spory o náhradu škody spôsobenej družstvu trestným činom, prečinom alebo priestupkom člena, pokiaľ sa konanie o náhradu škody nezačalo alebo o náhrade škody nebolo už rozhodnuté iným orgánom,
- d) spory medzi družstvom a jeho pracovníkmi o nároky vyplývajúce z pracovného pomeru včítane sporov uvedených pod písmenami b) a c), ak o to pracovník požiadal alebo s tým vyslovil súhlas.

(2) Rozhodcovská komisia neprejednáva spory o vznik a skončenie členstva alebo pracovného pomeru a o nároky z toho vyplývajúce; ďalej neprejednáva spory, účastníkom ktorých je predseda, podpredseda, členovia predstavenstva, kontrolnej a revíznej komisie a rozhodcovskej komisie.

(3) Rozhodcovská komisia prejedná spor, len ak bol nárok v nej uplatnený v čase trvania členstva alebo pracovného pomeru a ak prejednanie sporu nie je všeobecne záväzným právnym predpisom vyhradené iným orgánom.

§ 33**Nezlúčiteľnosť funkcií**

Členmi kontrolnej a revíznej komisie a rozhodcovskej komisie nemôžu byť členovia iných volených orgánov družstva, s výnimkou zboru zástupcov, ani osoby im blízke³⁾ a ekonóm družstva.

§ 34**Sociálna komisia**

Sociálna komisia najmä

- a) podáva v konaní o dávkach dôchodkového zabezpečenia príslušnému národnému výboru návrh na započítanie doby pracovnej činnosti a na zápočet kalendárneho roka, v ktorom člen družstva neodpracoval určený počet pracovných dní, podľa osobitných predpisov,
- b) vyjadruje sa k žiadostiam o dávky a služby a o kúpeľnú liečbu, o ktorých rozhodujú orgány sociálneho zabezpečenia národných výborov alebo príslušný orgán dôchodkového zabezpečenia republiky,
- c) pomáha vytvárať predpoklady pre najširšie a trvalé uplatnenie členov so zmenenou pracovnou schopnosťou a spolupôsobí pri ich zaraďovaní do práce,
- d) rozhoduje o peňažných dávkach zabezpečenia v chorobe a o dávkach zabezpečenia matky a dieťaťa; sociálna komisia môže poveriť svojho predsedu a tajomníka priznávaním týchto dávok v prípadoch, v ktorých je na ne zákonný nárok a podmienky pre ich poskytovanie alebo výšku sú nepochybné a nesporné.

§ 35**Komisia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci**

Komisia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ako základný článok spoločenskej kontroly nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v družstve najmä

- a) organizuje výchovu členov, prípadne pracovníkov na zvyšovanie úrovne a dôsledné dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia a hygieny práce,
- b) kontroluje, či sa sústavne vytvárajú podmienky pre dodržiavanie predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a či sú členovia, prípadne pracovníci náležite oboznámení so všetkými predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a ďalej, či sa dôsledne používajú ochranné pracovné prostriedky a ochranné zariadenia a ako sa dodržiavajú predpisy o práci žien a mladistvých, o nočnej a nadčasovej práci,
- c) kontroluje, či pracovisko, zariadenie, stroje a určené pracovné postupy zodpovedajú predpisom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,
- d) sleduje, či sa plnia opatrenia uložené orgánmi štátneho odborného dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci, orgánmi štátnej zdravotníckej správy a orgánmi spoločenskej kontroly nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci,
- e) zúčastňuje sa na vyšetrovaní a hodnotení príčin pracovných úrazov, chorôb z povolania a prevádzkových nehôd a na zistené závady upozorňuje, požaduje ich odstránenie a predkladá návrhy na zlepšenie podmienok pre bezpečnú a zdravotne nezávadnú prácu a na zvýšenie úrazovej prevencie,
- f) pomáha ostatným orgánom družstva a vedúcim organizačných jednotiek pri plnení ich povinností vyplývajúcich z predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

§ 36

Ďalšie komisie

(1) Členská schôdza (zbor zástupcov) i predstavenstvo môžu podľa potreby zriaďovať ďalšie komisie, a to ako trvalé alebo dočasné.

(2) Členov týchto komisií volí alebo vymenúva a odvoláva orgán družstva, ktorý ich zriadil.

§ 37

Organizácia družstva

(1) Členenie družstva na organizačné jednotky určia stanovy.

(2) Podrobnejšiu organizáciu družstva určí organizačný poriadok družstva.

§ 38

Pracovný kolektív organizačnej jednotky

(1) Pracovný kolektív organizačnej jednotky (ďalej len „kolektív“) tvoria členovia, ktorí sú trvale pre výkon práce v družstve zaradení do tejto jednotky.

(2) Kolektív prerokúva hospodárske, sociálne a spoločenské záležitosti týkajúce sa najmä činnosti organizačnej jednotky a je oprávnený predkladať v týchto veciach návrhy predstavenstvu; predstavenstvo musí o nich bez zbytočného odkladu rozhodnúť a kolektív informovať.

(3) Kolektív volí a odvoláva svojich členov v zbere zástupcov v počte určenom stanovami. Členovia zboru zástupcov pravidelne informujú kolektív o činnosti zboru zástupcov a o prijímaných rozhodnutiach. Kolektív navrhuje tiež kandidátov pre voľbu ďalších orgánov družstva a na vymenovanie vedúceho svojej organizačnej jednotky (ďalej len „vedúci“).

(4) Kolektív sa schádza podľa potreby, najmenej však raz za tri mesiace; na jeho rokovaní musí byť prítomný predseda alebo iný poverený člen predstavenstva. Kolektív zvoláva a rokovanie riadi jeho vedúci.

(5) Kolektív je spôsobilý uznávať sa, ak sú prítomné dve tretiny členov. Uznesenie je prijaté, ak preň hlasovala nadpolovičná väčšina prítomných členov.

§ 39

Volebný a rokovací poriadok družstva

Spôsob volieb volených orgánov družstva a ďalších komisií, ich zloženie, pôsobnosti a rokovanie, ako aj rokovanie kolektívov čiastkových členských schôdzí a overovanie zápisov určí volebný a rokovací poriadok družstva.

ŠTVRTÁ ČASŤ

ČLENSTVO A PRACOVNÉ VZŤAHY V DRUŽSTVE

§ 40

Vznik členstva

(1) Členom družstva sa môže stať každý občan po skončení povinnej školskej dochádzky.

(2) Družstvo je povinné zabezpečiť, aby sa občan pred vznikom členstva podrobil vstupnej lekárskej prehliadke.

(3) Družstvo a občan, o prijatí ktorého za člena na základe podanej prihlášky rozhodlo predstavenstvo, uzavierajú dohodu o pracovných podmienkach. V mene družstva uzaviera túto dohodu predseda. Členstvo vzniká dňom, ktorý bol dojednaný v dohode o pracovných podmienkach ako deň nástupu do práce.

§ 41

Dohoda o pracovných podmienkach

(1) Dohoda o pracovných podmienkach musí obsahovať

- a) druh práce, ktorú bude člen vykonávať,
- b) miesto výkonu práce (obec, organizačná jednotka alebo inak určené miesto),
- c) deň nástupu do práce,
- d) rozsah pracovnej účasti člena v priebehu kalendárneho roka, ak nemá vykonávať prácu v družstve po celý rok alebo na plný pracovný úväzok, pokiaľ tieto náležitosti nie sú určené voľbou alebo vymenovaním.

(2) V dohode o pracovných podmienkach možno ďalej dojednať

- a) vzájomné záväzky na zvyšovanie a rozširovanie kvalifikácie,
- b) výhody, ktoré bude družstvo poskytovať členovi,
- c) ďalšie podmienky, na ktorých má družstvo alebo člen záujem a na ktorých sa dohodnú.

(3) Dohodu o pracovných podmienkach a jej zmeny uzavierajú družstvo a člen písomne. Jedno vyhotovenie sa musí vydať členovi.

(4) Ako deň nástupu do práce sa nesmie dojednať deň, ktorý by predchádzal skončeniu členského alebo pracovného pomeru s inou organizáciou alebo skončeniu povinnej školskej dochádzky.

(5) V dohode o pracovných podmienkach sa môže dojednať skúšobná doba, a to až na tri mesiace. Dojednanú skúšobnú dobu nemožno predĺžiť. V skúšobnej dobe môže predstavenstvo aj člen kedykoľvek písomne zrušiť členstvo bez uvedenia dôvodu.

(6) Doba prekážok v práci, pre ktoré člen nemôže počas skúšobnej doby vykonávať prácu v družstve, sa započítava do skúšobnej doby v rozsahu najviac 10 pracovných dní.

(7) Ak družstvo na základe uznesenia členskej schôdze (zboru zástupcov) znižuje s výnimkou prípadov uvedených v § 48 stav členov vykonávajúcich prácu v určitej organizačnej jednotke za účelom zvýšenia efektívnosti práce alebo z dôvodov zmeny úloh tejto organizačnej jednotky, jej technického vybavenia alebo iných organizačných zmien, je povinné ponúknuť členovi inú pre neho vhodnú prácu. Pokiaľ člen nie je ochotný prejsť na túto prácu, je predstavenstvo oprávnené jednostranne zmeniť druh práce, prípadne miesto výkonu práce. Člen je potom povinný vykonávať prácu podľa rozhodnutia družstva.

§ 42

Základné práva a povinnosti člena družstva

(1) Člen má tieto základné práva

- a) na prácu v družstve a na odmenu za výsledok práce, na odpočinok po vykonanej práci a na dovolenku na zotavenie,
- b) podieľať sa na rozvoji, riadení a kontrole činnosti družstva, voliť a byť volený do orgánov družstva,
- c) predkladať návrhy na zlepšenie činnosti družstva, vznášať pripomienky a dopyty na orgány družstva a byť o ich vybavení informovaný,
- d) na pomoc od družstva pri zvyšovaní a rozširovaní kvalifikácie v súlade s potrebami družstva,
- e) podieľať sa na výhodách, ktoré družstvo poskytuje svojim členom podľa stanov a všeobecne záväzných právnych predpisov.

(2) Člen má tieto základné povinnosti

- a) svedomite a riadne osobne pracovať v družstve a plne využívať pracovný čas, pokiaľ člen nebol z výkonu práce uvoľnený,
- b) dodržiavať stanovy, uznesenia a opatrenia orgánov družstva, pokyny nadriadených a dodržiavať zásady súdružskej spolupráce,
- c) všestranne upevňovať a rozvíjať spoločné družstevné hospodárstvo, chrániť a zvelebovať majetok, s ktorým družstvo hospodári,
- d) ručiť za prípadnú stratu družstva spôsobom upraveným v stanovách,
- e) združiť pozemky na spoločné družstevné hospodárenie (§ 79).

Zánik členstva

§ 43

Členstvo v družstve zaniká

- a) dohodou,
- b) zrušením v skúšobnej dobe,
- c) vystúpením,
- d) okamžitým vystúpením,
- e) zrušením,
- f) vylúčením,
- g) úmrtím,
- h) zánikom družstva podľa § 18 ods. 1.

§ 44 **Dohoda**

(1) Ak sa predstavenstvo a člen dohodnú na skončení členstva, končí sa členstvo dojednaným dňom.

(2) Dohodu o skončení členstva uzaviera družstvo a člen písomne. Na žiadosť člena musia byť v nej uvedené dôvody, pre ktoré dochádza ku skončeniu členstva.

(3) Ak člen požiada písomne o skončenie členstva k určitému dňu a ak družstvo neodmietne jeho žiadosť do 15 dní od jej doručenia, skončí sa členstvo dohodou tým dňom, ktorý člen vo svojej žiadosti uviedol.

(4) Jedno vyhotovenie dohody o skončení členstva vydá družstvo členovi.

§ 45 **Vystúpenie**

(1) Člen môže z družstva vystúpiť na základe písomnej odhlášky z akéhokoľvek dôvodu alebo bez uvedenia dôvodu. Členstvo zaniká uplynutím doby šiestich mesiacov. Táto doba sa začína prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po doručení písomnej odhlášky člena družstvu.

(2) Odhlášku môže člen odvolať len písomne a so súhlasom predstavenstva.

§ 46 **Okamžité vystúpenie**

(1) Člen môže z družstva vystúpiť okamžite,

- a) ak stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku dlhodobu spôsobilosť vykonávať ďalej doterajšiu prácu alebo ju nesmie vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou a družstvo ho nepreviedlo v lehote 15 dní odo dňa predloženia tohto posudku na inú pre neho vhodnú prácu,
- b) ak družstvo porušilo zvlášť hrubým spôsobom podstatnú povinnosť, ktorú má voči nemu podľa dohody o pracovných podmienkach, stanov alebo všeobecne záväzných právnych predpisov, a to iba v lehote do jedného mesiaca odo dňa, keď sa člen o tomto dôvode na okamžité vystúpenie dozvedel, najneskoršie však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol,
- c) ak družstvo jednostranne zmenilo druh práce, prípadne miesto výkonu práce podľa § 41 ods. 7, a to len v lehote do jedného mesiaca odo dňa, keď bolo rozhodnutie družstva doručené členovi.

(2) Člen, ktorý okamžite vystúpil z družstva, má nárok na náhradu odmeny za prácu v družstve vo výške priemerného zárobku za dva mesiace. To neplatí v prípade okamžitého vystúpenia podľa odseku 1 písm. c).

(3) Okamžité vystúpenie sa musí vykonať písomnou odhláškou člena, musí v nej byť uvedený dôvod a musí byť v určenej lehote doručená družstvu. Pôvodne uvedený dôvod sa nemôže dodatočne meniť. Členstvo zaniká dňom doručenia odhlášky družstvu.

§ 47 Zrušenie

(1) Predstavenstvo môže rozhodnúť o zrušení členstva, ak člen

- a) nespĺňa predpoklady ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi pre výkon dohodnutej práce alebo nespĺňa bez zavinenia družstva požiadavky, ktoré sú nevyhnutnou podmienkou pre riadny výkon jeho práce; ak nespĺňanie týchto požiadaviek spočíva v neuspokojivých pracovných výsledkoch člena, možno zrušiť členstvo, len ak bol družstvom v dobe posledných 12 mesiacov písomne vyzvaný na ich odstránenie, a člen ich v primeranej dobe neodstránil,
- b) nenastúpi do práce v deň, ktorý bol dojednaný v dohode o pracovných podmienkach bez toho, aby mu v tom bránila prekážka v práci; členstvo zaniká dňom doručenia písomného rozhodnutia predstavenstva členovi.

(2) V rozhodnutí o zrušení členstva musí byť dôvod uvedený tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom. Dôvod uvedený v rozhodnutí o zrušení sa nesmie dodatočne meniť.

(3) Rozhodnutie o zrušení členstva, ktoré bolo členovi doručené, môže byť odvolané len s jeho písomným súhlasom.

(4) Pri rozhodovaní o zrušení členstva podľa odseku 1 písm. a) vychádza predstavenstvo zo stanoviska kolektívu.

(5) Písomné rozhodnutie o zrušení členstva podľa odseku 1 písm. a) doručí družstvo členovi. Členstvo zaniká v tomto prípade uplynutím doby šiestich mesiacov. Táto doba sa začína prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po doručení rozhodnutia o zrušení členstva.

(6) Družstvo môže zrušiť členstvo z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. a) len vtedy, ak

- a) člen nie je ochotný prejsť na inú pre neho vhodnú prácu, ktorú mu družstvo ponúklo, alebo sa podrobí predchádzajúcej príprave pre túto inú prácu,
- b) mu nemôže ponúknuť prácu primeranú jeho schopnostiam, ktorú by aj pri týchto nedostatkoch mohol zastávať.

§ 48 Zákaz zrušenia členstva

Družstvo nesmie z dôvodu uvedeného v § 47 ods. 1 písm. a) zrušiť členstvo

- a) tehotnej žene ani členke alebo osamelému členovi, pokiaľ sa trvale starajú o dieťa mladšie ako tri roky,
- b) v dobe, keď je člen uznaný dočasne za práceneschopného pre chorobu alebo úraz, pokiaľ si túto chorobu úmyselne nevyvolal alebo nespôsobil v opitosti alebo po požití iných omamných prostriedkov, a v dobe od podania návrhu na ústavné ošetrovanie alebo od povolenia kúpeľného liečenia až do dňa ich ukončenia; pri ochorení na tuberkulózu sa táto ochranná doba predlžuje o šesť mesiacov po prepustení z ústavného ošetrovania,
- c) pri povolani na službu v ozbrojených silách odo dňa, keď bol členovi doručený povolávací rozkaz alebo keď bola uverejnená vyhláška obsahujúca hromadný povolávací rozkaz, až do uplynutia 15 dní po jeho prepustení z takej služby,
- d) v dobe, keď je člen dlhodobo uvoľnený z družstva na výkon verejnej funkcie.

§ 49

Vylúčenie

(1) Predstavenstvo môže rozhodnúť o vylúčení člena,

- a) ak bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody na dobu dlhšiu ako jeden rok alebo ak bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin spáchaný pri plnení členských povinností alebo v priamej súvislosti s nimi nepodmienečne na trest odňatia slobody na dobu najmenej šiestich mesiacov,
- b) ak porušil zvlášť hrubým spôsobom družstevnú disciplínu, alebo pre opätovné závažné porušenie družstevnej disciplíny, ktorého sa dopustil v čase pred zahladením kárneho opatrenia právoplatne uloženého za predchádzajúce porušenie družstevnej disciplíny.

(2) Predstavenstvo môže rozhodnúť o vylúčení člena len do dvoch mesiacov odo dňa, keď zistilo dôvod na vylúčenie, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol.

(3) Ak je konanie člena, v ktorom možno vidieť dôvod na vylúčenie podľa odseku 1 písm. b), predmetom vyšetrovania iného orgánu, začína sa lehota dvoch mesiacov podľa odseku 2 dňom, keď sa družstvo dozvedelo o výsledku tohto vyšetrovania.

(4) V rozhodnutí o vylúčení člena z družstva musí byť uvedený dôvod podľa odseku 1, ktorý sa nemôže dodatočne meniť; členstvo zaniká dňom, keď bolo doručené rozhodnutie družstva o vylúčení členovi.

§ 50

Súdna ochrana

Ak člen nesúhlasí s rozhodnutím predstavenstva o zrušení členstva alebo s rozhodnutím o vylúčení, alebo družstvo s okamžitým vystúpením člena, môžu do jedného mesiaca od doručenia písomného rozhodnutia alebo od doručenia odhlášky podať na súde návrh na určenie, že zrušenie alebo vylúčenie alebo okamžité vystúpenie je neplatné.

§ 51

Vyúčtovanie

Ak dôjde k zániku členstva, vykoná družstvo vyúčtovanie a vyporiadanie vzájomných práv a záväzkov do jedného mesiaca po schválení účtovnej uzávierky za kalendárny rok, v ktorom členstvo zaniklo, najneskôr do 31. marca nasledujúceho kalendárneho roka.

§ 52

Pracovné vzťahy

(1) Prácu v družstve vykonávajú zásadne jeho členovia.

(2) Družstvo môže výnimočne zamestnávať občanov tiež v pracovnom pomere alebo v inom pracovnoprávnom vzťahu. O prijatí do pracovného pomeru alebo iného pracovnoprávneho vzťahu rozhoduje predstavenstvo; ak ide o pracovný pomer nepresahujúci dobu jedného mesiaca, môže rozhodnúť predseda.

(3) Pracovné vzťahy medzi družstvom a jeho členmi sa spravujú Zákonníkom práce, pokiaľ tento zákon neustanovuje niečo iné, s tým, že

a) kde Zákonník práce hovorí

1. o pracovnoprávnych vzťahoch, rozumejú sa tým pracovné vzťahy členov,

2. o pracovnom pomere a zamestnaní, rozumie sa tým členstvo v družstve,
  3. o výpovedi a okamžitom zrušení, rozumie sa tým zrušenie členstva alebo vylúčenie,
  4. o výpovedi danej pracovníkom, rozumie sa tým vystúpenie alebo okamžité vystúpenie,
  5. o výpovednej lehote, rozumie sa tým doba uvedená v § 45 ods. 1 a § 47 ods. 5,
  6. o organizácii a pracovníkovi, rozumie sa tým družstvo a člen,
  7. o pracovnej zmluve, rozumie sa tým dohoda o pracovných podmienkach,
  8. o vedúcom organizácie, rozumie sa tým predseda alebo predstavenstvo družstva,
  9. o mzde a náhrade mzdy, rozumie sa tým odmena a náhrada odmeny za prácu v družstve,
  10. o pracovnej disciplíne, rozumie sa tým družstevná disciplína,
  11. o rozhodcovskom konaní, rozumie sa tým konanie pred rozhodcovskou komisiou družstva,
- b) sa ustanovenia o spolurozhodovaní a súčinnosti orgánov Revolučného odborového hnutia nepoužijú,
- c) funkciu kolektívnej zmluvy nahrádza v družstve uznesenie členskej schôdze,
- d) pôsobnosť ústredných orgánov štátnej správy, ktorú im zveruje Zákonník práce vo vzťahu k nimi riadeným organizáciám, plnia ministerstvá poľnohospodárstva a výživy republík.

(4) Na pracovné vzťahy medzi družstvom a jeho členmi sa nevzťahujú tieto ustanovenia Zákonníka práce

- a) článok IV základných zásad, pokiaľ sa týka odmien za vykonanú prácu,
- b) upravujúce
1. pôsobnosť Zákonníka práce vo vzťahu k osobitným okruhom pracovníkov (§ 4 až 7),
  2. účasť pracovníkov na rozvoji riadenia a kontrole činnosti organizácie (§ 18 až 21, § 22 ods. 1 až 4, § 23),
  3. zabezpečenie práva na prácu a práce v prospech spoločnosti (§ 25 ods. 1 a 2),
  4. vznik pracovného pomeru (§ 27 až 35),
  5. účasť odborových orgánov pri prevádzaní a prekladaní (§ 41),
  6. skončenie pracovného pomeru (§ 42 až 59),
  7. uplatnenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru (§ 64),
  8. vedľajší pracovný pomer a vedľajšiu činnosť (§ 70 ods. 1 až 4, § 71),
  9. základné povinnosti pracovníkov a vedúcich pracovníkov (§ 73 a 74),
  10. pôsobnosti vedúcich pracovníkov a orgánov v kárnom konaní (§ 76, § 78 ods. 1 a 2),
  11. lehotu pre ukladanie kárnych opatrení (§ 79),
  12. mzdu vo všeobecných zásadách týkajúcu sa najmä mzdovej sústavy (§ 111 až 113, 123),
  13. spoločenskú kontrolu Revolučného odborového hnutia (§ 136),
  14. právomoci na prejednávanie pracovných sporov (§ 207 a 208),
  15. neplatnosť právneho úkonu, pokiaľ ide o nedostatok predpísaného súhlasu alebo nedostatok predpísanej formy (§ 242 ods. 2),
  16. prechod práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov (§ 249 až 251),
  17. osobitnú úpravu pracovného pomeru niektorých pracovníkov (§ 267 ods. 1, § 267a až 269).

§ 53**Práca v družstve**

(1) Odo dňa vzniku členstva je družstvo povinné pridelať členovi prácu podľa dohody o pracovných podmienkach a člen je povinný túto prácu osobne vykonávať.

(2) Ak družstvo nemôže poskytnúť svojmu členovi prácu pre neho vhodnú celoročne alebo na plný pracovný úväzok, je povinné mu umožniť, aby dočasne pracoval pre inú organizáciu.

(3) Družstvo je povinné uvoľniť člena z výkonu práce na jeho žiadosť z dôvodov denného štúdia, výkonu verejnej funkcie, pri vzniku nároku na starobný alebo invalidný dôchodok a tiež členku alebo osamelého člena z dôvodu starostlivosti o dieťa.

§ 54**Vedľajší pracovný úväzok**

(1) Družstvo môže s členom dojednať vedľajší pracovný úväzok na výkon prác iného druhu, než je dojednaný v dohode o pracovných podmienkach, mimo určeného pracovného času, a to na výkon prác, ktoré nemožno alebo nie je účelné zabezpečovať podľa predchádzajúcich ustanovení zákona. Dohoda o vedľajšom pracovnom úväzku je súčasťou dohody o pracovných podmienkach.

(2) So súhlasom družstva môže člen vykonávať prácu za pomoci svojich rodinných príslušníkov uvedených v dohode.

(3) Za škody spôsobené družstvu týmito osobami zodpovedá člen; družstvo týmto osobám zodpovedá za škodu podľa Občianskeho zákonníka.⁴⁾

§ 55**Odmieňanie**

(1) Člen má nárok na odmenu za výsledok práce v družstve, ktorej výška závisí od hospodárskych výsledkov družstva a osobného podielu člena na nich.

(2) Odmieňanie upraví družstvo vo svojich vnútrodružstevných predpisoch tak, aby v súlade s národohospodárskymi cieľmi a všeobecne záväzným právnym predpisom o odmieňaní zodpovedalo podmienkam a zámerom rozvoja družstva a dôsledne rešpektovalo princíp zásluhovosti.

§ 56**Vymenúvanie a odvolávanie**

(1) Vedúcich vymenúva a z funkcie odvoláva predstavenstvo. Doručením písomného vyhotovenia rozhodnutia predstavenstva o vymenovaní do funkcie členovi, prípadne dňom v ňom určeným sa mení dojednaný druh práce, prípadne miesto výkonu práce.

(2) Odvolaním z funkcie nezaniká členstvo v družstve; predstavenstvo s členom dohodne ďalšie pracovné zaradenie zodpovedajúce jeho schopnostiam, kvalifikácii a možnostiam družstva.

§ 57**Povinnosti vedúcich**

Vedúci sú povinní najmä

a) riadiť a kontrolovať prácu a pravidelne hodnotiť pomer členov k práci a ku kolektívu a ich pracovné výsledky,

- b) v záujme zvyšovania produktivity práce čo najlepšie organizovať prácu a dbať na to, aby výroba zodpovedala podľa hospodárskych a technických možností požiadavkám technicko-ekonomického rozvoja,
- c) vytvárať priaznivé pracovné podmienky a zaisťovať bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,
- d) vytvárať podmienky pre rozširovanie účasti členov na rozvoji, riadení a kontrole činnosti družstva, najmä pre rozvíjanie socialistického súťaženia, hnutia vynálezcov, novátorov a zlepšovateľov a ďalších foriem tvorivej iniciatívy a využívať skúsenosti, pripomienky a návrhy členov,
- e) vytvárať priaznivé podmienky pre zvyšovanie ideologickej a odbornej úrovne členov a pre uspokojovanie ich kultúrnych a sociálnych potrieb,
- f) zabezpečovať dodržiavanie vnútrodružstevných predpisov, viesť členov k pracovnej disciplíne, oceňovať ich iniciatívu a pracovné úsilie, vyvodzovať dôsledky z porušenia členských povinností,
- g) organizovať rozvoj pracovnej iniciatívy členov, zvolávať a riadiť rokovania kolektívov.

§ 58

Družstevná disciplína

(1) Členovia družstva sú povinní dodržiavať družstevnú disciplínu.

(2) Družstevnou disciplínou sa rozumie plnenie a dodržiavanie ustanovení tohto zákona, stanov, uznesení a opatrení orgánov družstva, pokynov nadriadených a všeobecne záväzných právnych predpisov pri plnení členských povinností.

§ 59

Ukladanie kárnych opatrení

(1) Kárne opatrenie ukladá predseda.

(2) Kárne opatrenie predsedovi, podpredsedovi, členom predstavenstva a členom kontrolnej a revíznej komisie a rozhodcovskej komisie ukladá členská schôdza (zbor zástupcov).

(3) Stanovy určujú, ktoré kárne opatrenia môžu ukladať vedúci; kárne opatrenia týkajúce sa odmeny za prácu môžu vedúci ukladať len do výšky 500,-Kčs.

(4) Kárne opatrenie môže byť uložené len do dvoch mesiacov odo dňa, keď sa družstvo dozvedelo o porušení družstevnej disciplíny, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď k porušeniu družstevnej disciplíny došlo. Ak však kárne opatrenie ukladá členská schôdza, platí namiesto lehoty dvoch mesiacov lehota šiestich mesiacov. Ak sa v priebehu lehoty pre uloženie kárneho opatrenia stane porušením pracovnej disciplíny predmetom vyšetrovania iného orgánu, možno uložiť kárne opatrenie ešte do dvoch mesiacov odo dňa, keď sa družstvo dozvedelo o výsledku tohto vyšetrovania.

PIATA ČASŤ

PRÁVO DRUŽSTEVNÉHO UŽÍVANIA

§ 60

Združené pozemky

(1) K pozemkom združeným na spoločné družstevné hospodárenie, prípadne k pozemkom daným za ne do náhradného užívania pri vykonanej hospodárskotechnickej úprave pozemkov (ďalej len „združené pozemky“), má družstvo právo družstevného užívania.

(2) Právo družstevného užívania je bezodplatné a časovo neobmedzené; oprávňuje družstvo na to, aby so starostlivosťou riadneho hospodára užívalo združené pozemky pre plnenie všetkých úloh.

(3) Družstvo môže najmä

- a) vykonávať na združených pozemkoch úpravy potrebné na zabezpečenie alebo zvýšenie poľnohospodárskej výroby,
- b) meniť podstatu združených pozemkov a čerpať z nej,
- c) zriaďovať na združených pozemkoch stavby potrebné pre činnosť družstva včítane obytných domov.

(4) Všetky porasty na združených pozemkoch sú vo vlastníctve družstva.

(5) Družstvo má právo domáhať sa ochrany proti neoprávneným zásahom do jeho práva družstevného užívania; toto právo nezaniká uplynutím času.

§ 61

Prenechanie združených pozemkov

(1) V odôvodnených prípadoch môže družstvo na základe uznesenia členskej schôdze (zboru zástupcov) prenechať na užívanie písomnou zmluvou

- a) združené pozemky inej poľnohospodárskej organizácii alebo spoločnému podniku,
- b) združené lesné pozemky organizácii lesného hospodárstva,
- c) združené rybníky s chovom rýb organizácii štátneho rybárstva, prípadne rybárskeho zväzu,
- d) združené pozemky, na ktorých boli alebo majú byť zriadené malé vodné elektrárne, socialistickej organizácii alebo občanovi.

(2) Pre užívanie združených pozemkov socialistickou organizáciou podľa odseku 1 platí § 60 ods. 2 až 5 obdobne.

§ 62

Vrátenie združených pozemkov

(1) Zmluvu o prenechaní združených pozemkov na užívanie možno vypovedať s ročnou výpovednou lehotou k 31. decembru bežného roka, ak zmluva neurčuje niečo iné.

(2) Pozemok, na ktorom bola zriadená po dobu užívania trvalá stavba, zostáva v užívaní organizácie, ktorá stavbu zriadila, pokiaľ sa družstvo a táto organizácia nedohodnú inak.

§ 63

Dočasné užívanie združených pozemkov

(1) Združené pozemky nevhodné pre socialistickú poľnohospodársku veľkovýrobu môže družstvo na základe uznesenia členskej schôdze (zboru zástupcov) prenechať písomnou zmluvou do dočasného užívania v tomto poradí

- a) členom alebo pracovníkom družstva na poľnohospodárske využitie,
- b) štátnej alebo družstevnej organizácii na poľnohospodárske, výnimočne aj na nepoľnohospodárske využitie,
- c) spoločenskej organizácii na poľnohospodárske využitie,
- d) iným občanom na poľnohospodárske využitie.

(2) Členom a pracovníkom družstva a iným občanom nemožno prenechať na dočasné užívanie združené lesné pozemky, združené vodné plochy a rybníky s chovom rýb.

(3) Užívateľ, ktorému boli prenechané pozemky do dočasného užívania na poľnohospodárske využitie, môže na nich robiť úpravy a zriaďovať na nich dočasné stavby potrebné z hľadiska poľnohospodárskeho využitia len s predchádzajúcim súhlasom družstva. Súhlas družstva je podkladom, bez ktorého nemôže stavebný úrad vydať územné rozhodnutie, stavebné povolenie alebo oznámenie, že proti uskutočneniu stavby nemá námietok.⁵⁾ Porasty (kultúry), ktoré v dobe dočasného užívania na pozemku vzišli, sú majetkom užívateľa.

(4) V zmluve o prenechaní pozemku na dočasné užívanie sa môže dohodnúť aj primeraná odplata a spôsob majetkového vyporiadania po skončení dočasného užívania.

(5) Dočasné užívanie sa skončí uplynutím doby, na ktorú bolo dojednané. Ak doba nie je dojednaná, skončí sa uplynutím doby, v ktorej bol alebo mohol byť dosiahnutý účel, na ktorý bol pozemok prenechaný do dočasného užívania. Užívanie sa môže skončiť výpoveďou so šesťmesačnou výpoveďnou lehotou k 31. decembru bežného roka, pokiaľ všeobecne záväzný právny predpis alebo dohoda účastníkov neustanovuje inak.

(6) Družstvo od zmluvy odstúpi v prípade, že užívateľ užíva pozemok v rozpore s tým, čo bolo dojednané.

(7) Ku dňu skončenia užívania je užívateľ povinný uviesť pozemok do pôvodného stavu, ak zo zmluvy o prenechaní pozemku do dočasného užívania alebo z neskoršieho dojednania nevyplýva niečo iné; pritom treba dbať na to, aby nedochádzalo k neodôvodneným hospodárskym stratám.

§ 64

Zánik práva družstevného užívania

(1) Právo družstevného užívania zaniká prevodom alebo prechodom združeného pozemku do socialistického spoločenského vlastníctva.

(2) Na zmluvu o prevode vlastníctva združeného pozemku treba súhlas družstva; to neplatí, ak ide o darovanie pozemku štátu alebo družstvu, ktoré má k tomuto pozemku právo družstevného užívania.

(3) K pozemku v družstevnom užívaní, ktorý je podľa osobitných predpisov⁶⁾ určený na zastavanie, sa družstvo môže v prospech súčasného vlastníka združeného pozemku vzdať práva družstevného užívania po predchádzajúcom súhlase okresného národného výboru, pokiaľ by pozemok vzhľadom na svoje určenie a výmeru mohol byť predmetom práva osobného užívania.⁷⁾ Takto sa môže družstvo vzdať práva družstevného užívania len k jednému pozemku v prospech vlastníka. V prospech spoluvlastníkov sa môže družstvo vzdať len jedného pozemku v družstevnom užívaní.

(4) Družstvo je povinné zánik práva družstevného užívania podľa odseku 3 ohlásiť orgánu geodézie a kartografie.

§ 65

Prevod budov

(1) Hospodársku budovu alebo inú stavbu (ďalej len „hospodárska budova“), ktorú družstvo už nepotrebuje, môže bezodplatne previesť na člena, ktorý ju odovzdal do vlastníctva družstva, prípadne na vlastníka pozemku zastavaného hospodárskou budovou. Prevedením hospodárskej

budovy do vlastníctva nadobúdateľa zaniká právo družstevného užívania k pozemku zastavanému touto hospodárskou budovou.

(2) Ak bola hospodárska budova na náklady družstva zhodnotená, je nadobúdateľ povinný poskytnúť družstvu náhradu zodpovedajúcu účelnému a trvalému zhodnoteniu podľa stavu v čase prevodu hospodárskej budovy. Ak sa poskytla náhrada za hospodársku budovu odovzdanú do vlastníctva družstva, musí nadobúdateľ túto náhradu družstvu vrátiť.

§ 66

Záhumienkové hospodárstvo

(1) Družstvo môže prideliť svojim členom, predovšetkým pracujúcim v poľnohospodárskej prvovýrobe, záhumienok v maximálnej výmere 0,25 ha poľnohospodárskej pôdy na člena (včítane výmery špeciálnych kultúr); v horských alebo podhorských oblastiach najviac 0,50 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho najviac 0,25 ha ornej pôdy (včítane výmery špeciálnych kultúr). Do výmery záhumienka sa započítava aj výmera nezdrúzenej záhrady.

(2) Pridelovanie záhumienkov nesmie byť na úkor existujúcej výmery družstvom obrábanej pôdy. Súčasťou záhumienka nesmú byť lesné pozemky, vodné plochy a rybníky s chovom rýb.

(3) Bližšie podmienky o pridelovaní záhumienka a o jeho výmere, ďalej podmienky o predaji poľnohospodárskych výrobkov členom a pracovníkom družstva, prípadne počet a druhy hospodárskych zvierat, ktoré člen alebo pracovník môže chovať, určia stanovy tak, aby obhospodarovanie záhumienka a chov hospodárskych zvierat neboli na úkor plnenia členských, prípadne pracovných povinností.

ŠIESTA ČASŤ

ZÁKLADNÉ POJMY DRUŽSTEVNEJ SPOLUPRÁCE

§ 67

Zmluva o družstevnej spolupráci

(1) Spolupráca medzi družstvami navzájom a medzi družstvami a ďalšími socialistickými organizáciami (§ 3) sa organizuje zmluvami o družstevnej spolupráci (ďalej len „zmluva“).

(2) Organizácie, ktoré uzavreli zmluvu, zodpovedajú za spoločnú činnosť vyplývajúcu z tejto zmluvy, a to podľa pomeru veľkosti podielov alebo vkladov. O hospodársky prospech sa delia podľa pomeru veľkosti podielov alebo vkladov a podľa rozsahu činnosti, ktorou prispeli k dosiahnutiu tohto výsledku.

(3) Zmluva vzniká, ak dôjde k dohode o celom jej obsahu. Zmluva sa musí uzavrieť písomne.

(4) Na zmenu zmluvy treba súhlas všetkých zúčastnených organizácií; tento súhlas je potrebný aj pri odstúpení niektorej zo zúčastnených organizácií od zmluvy.

(5) Na uzavretie zmluvy družstvom treba predchádzajúci súhlas členskej schôdze (zboru zástupcov).

Kooperačné združenie

§ 77

(1) Zmluva o kooperačnom združení, podľa ktorej sa združujú prostriedky, prípadne činnosti zúčastnených organizácií, musí obsahovať

a) názvy a sídla zúčastnených organizácií,

- b) účel združenia a činnosť, ktorá je predmetom združenia, a spôsob jej vykonávania,
- c) práva a povinnosti zúčastnených organizácií, výšku ich podielov (vkladov), ktorými prispievajú na úhradu nákladov spojených s výkonom dohodnutej činnosti, prípadne ustanovenie o spôsobe riadenia a správe združených prostriedkov,
- d) dôsledky porušenia zmluvných povinností a spôsob vyporiadania záväzkov po zániku zmluvy o kooperačnom združení.

(2) Združovaním prostriedkov a činností sa nesmie vytvárať nežiadúci monopol; pokiaľ by zmluvou o kooperačnom združení taký monopol vznikol, je zmluva neplatná.

(3) Zmluva o kooperačnom združení zaniká

- a) dosiahnutím účelu, na ktorý bola uzavretá, alebo ak sa dosiahnutie tohto cieľa stalo nemožným,
- b) uplynutím doby, na ktorú bola uzavretá,
- c) dohodou zúčastnených organizácií,
- d) z iných dôvodov uvedených v tejto zmluve.

SIEDMA ČASŤ

§ 78

Zväz družstevných roľníkov

(1) Zväz družstevných roľníkov (ďalej len „Zväz“) je dobrovoľnou spoločenskou organizáciou združenou v Národnom fronte, ktorá rozvíja svoju činnosť v záujme zabezpečenia sociálno-ekonomického a spoločenského poslania družstiev, politickej, pracovnej a spoločenskej aktivity ich členov a v oblasti starostlivosti o ich pracovné a životné podmienky.

(2) Družstvo, ktorého členská schôdza rozhodla o vstupe do Zväzu, je jeho základnou organizáciou. Orgány družstva sú zároveň orgánmi tejto základnej organizácie.

(3) Návrhy všeobecne záväzných právnych predpisov týkajúce sa základných otázok hospodárskej politiky družstiev, dôležitých práv a povinností a pracovných vzťahov ich členov, ako aj sociálnej, kultúrnej a zdravotnej starostlivosti o členov prerokúvajú príslušné ústredné orgány so Zväzom.

ÔSMA ČASŤ

SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 79

Združovanie pozemkov

(1) Členovia združia na spoločné družstevné hospodárenie všetky pozemky (včítane lesných pozemkov, vodných plôch a rybníkov s chovom rýb), ktoré vlastní alebo na ktorých hospodária v čase vstupu do družstva, ako aj pozemky, ktoré získajú neskôr za trvania členstva.

(2) Povinnosť združiť pozemky vzniká dňom vzniku členstva. V prípade dojednania skúšobnej doby v dohode o pracovných podmienkach však až jej uplynutím, pokiaľ v nej nebolo členstvo zrušené.

(3) Na spoločné družstevné hospodárenie sa nezdružujú

- a) pozemky, ktoré sú v užívaní družstva alebo inej socialistickej poľnohospodárskej organizácie už v čase vstupu člena do družstva,

b) pozemky zastavané obytnými budovami, hospodárskymi budovami spolu s nádvorím, pokiaľ družstvo tieto budovy neprevzalo, ako aj záhrady v zastavanom území obce, ktorých výmera nepresahuje 0,10 ha. Stanovy môžu určiť, za akých podmienok nepodlieha združeniu záhrada presahujúca túto výmeru.

§ 80

(1) Pokiaľ tento zákon v členských a pracovných vzťahoch ustanovuje formu právneho úkonu, je právny úkon pri jej nedodržaní neplatný.

(2) Cudzinec alebo osoba bez štátnej príslušnosti sa môže stať členom družstva po udelení povolenia na trvalý pobyt na území Československej socialistickej republiky.

(3) Členstvo v družstve zaniká cudzincovi alebo osobe bez štátnej príslušnosti, pokiaľ k jeho skončeniu nedošlo iným spôsobom,

a) dňom, ktorým sa má skončiť jeho pobyt na území Československej socialistickej republiky podľa vykonateľného rozhodnutia o odňatí povolenia na pobyt,

b) dňom, ktorým nadobudol právoplatnosť rozsudok ukladajúci tejto osobe trest vyhostenia z územia Československej socialistickej republiky.

§ 81

Prechodné ustanovenia

(1) Pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. júlom 1988; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky, ktoré z nich vzišli pred 1. júlom 1988, sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

(2) Zmierovacie konanie začaté pred účinnosťou tohto zákona sa dokončí podľa doterajších právnych predpisov.

(3) Platnosť vlastných stanov družstva, vlastného pracovného, organizačného a rokovacieho poriadku zaniká prijatím nových stanov, najneskôr však 31. marcom 1989.

(4) Družstvá a ďalšie socialisticke organizácie, ktoré zriadili spoločné poľnohospodárske podniky alebo uzavreli zmluvy o kooperačnom združení podľa prvších predpisov, upravujú príslušné zmluvy a zabezpečia, aby orgány spoločného podniku zodpovedali ustanoveniam tohto zákona, najneskôr do 31. marca 1989.

(5) Do doby, než bude ustanovená rozhodcovská komisia, jej pôsobnosť vykonáva predstavenstvo.

§ 82

(1) Vláda Československej socialistickej republiky upraví nariadením finančné hospodárenie družstiev a spoločných podnikov.

(2) Federálne ministerstvo poľnohospodárstva a výživy po prerokovaní so Zväzom, ministerstvami poľnohospodárstva a výživy republík a príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia upraví všeobecne záväznými právnymi predpismi

a) zásady odmieňania a pravidiel usmerňovania prostriedkov na odmeny a mzdy v družstvách a spoločných podnikoch,

b) zásady pre predaj niektorých poľnohospodárskych výrobkov členom, prípadne pracovníkom družstiev.

§ 83**Zrušovacie ustanovenia**

(1) Zrušujú sa

1. zákon č. 122/1975 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve v znení zákona č. 111/1984 Zb.;
2. nariadenie vlády Československej socialistickej republiky č. 137/1975 Zb., ktorým sa vydávajú Vzorové stanovy jednotných roľníckych družstiev a upravuje postup pri vypracovaní a schvaľovaní stanov družstva, ich zmien a doplnkov;
3. časť II a III nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 138/1975 Zb., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 122/1975 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve;
4. vyhláška Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 159/1975 Zb. o spolupráci v poľnohospodárstve a jej formách v znení vyhlášky č. 100/1983 Zb. a vyhlášky č. 25/1986 Zb.;
5. vyhláška Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 160/1975 Zb. o zmierovacom konaní v jednotných roľníckych družstvách;
6. smernice Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 01-668/13/75 o postupe pri prechode jednotného roľníckeho družstva do štátnej poľnohospodárskej organizácie (reg. v čiastke 24/1976 Zb.);
7. úprava Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 015-681/1976, ktorou sa vydávajú vzory organizačného, rokovacieho a pracovného poriadku JRD (reg. v čiastke 18/1977 Zb.).

(2) S účinnosťou od 1. januára 1989 sa zrušujú

1. nariadenie vlády Československej socialistickej republiky č. 140/1985 Zb. o zásadách financovania a finančného hospodárenia jednotného roľníckeho družstva;
2. vyhláška Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 137/1979 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o poľnohospodárskom družstevníctve o dovolenke a hmotnej zodpovednosti členov jednotných roľníckych družstiev;
3. vyhláška Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy a predsedu Štátnej banky československej č. 120/1985 Zb. o financovaní reprodukcie základných prostriedkov v jednotných roľníckych družstvách a spoločných poľnohospodárskych podnikoch;
4. vyhláška Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 121/1985 Zb. o financovaní neinvestičných výdavkov na rozvoj vedy a techniky v jednotných roľníckych družstvách a spoločných poľnohospodárskych podnikoch;
5. vyhláška Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 24/1986 Zb. o fonde kultúrnych a sociálnych potrieb jednotného roľníckeho družstva;
6. vyhláška Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 26/1986 Zb. o rezervnom fonde v jednotných roľníckych družstvách a spoločných poľnohospodárskych podnikoch;
7. smernice Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 041-2003/85 o financovaní obežných prostriedkov v jednotných roľníckych družstvách a spoločných poľnohospodárskych podnikoch (reg. v čiastke 1/1986 Zb.);
8. úprava Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 01-183/13/73 na usmerňovanie vývoja odmien za prácu a poskytovanie poľnohospodárskych výrobkov v jednotných roľníckych družstvách (reg. v čiastke 8/1974 Zb.);

9. úprava Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 01-1422/81 o poskytovaní odmien pri významných pracovných a životných výročiach členom jednotných roľníckych družstiev (reg. v čiastke 20/1982 Zb.);
10. úprava Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 01-625/1983 o závodnom stravovaní v JRD (reg. v čiastke 29/1983 Zb.);
11. úprava Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 01-1721/85 o odmieňaní členov a pracovníkov vykonávajúcich robotnícke pracovné činnosti v jednotných roľníckych družstvách (reg. v čiastke 5/1986 Zb.);
12. úprava Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 01-1722/85 o odmieňaní členov a pracovníkov vykonávajúcich technicko-hospodárske funkcie v jednotných roľníckych družstvách (reg. v čiastke 5/1986 Zb.);
13. úprava Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 01-1687/85 o usmerňovaní prostriedkov na odmieňanie za prácu v jednotných roľníckych družstvách (reg. v čiastke 5/1986 Zb.);
14. úprava Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 01-1968/85 o usmerňovaní mzdových prostriedkov v spoločných poľnohospodárskych podnikoch a melioračných družstvách (reg. v čiastke 5/1986 Zb.);
15. úprava Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. FM 01-2115/85 o poskytovaní ročných odmien vedúcim funkcionárom a niektorým vedúcim odborným pracovníkom v jednotných roľníckych družstvách (reg. v čiastke 5/1986 Zb.).

§ 84

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júlom 1988.

Husák v. r.

Indra v. r.

Štrougal v. r.

- 1) Hospodársky zákonník.
Zákon č. 121/1962 Zb. o hospodárskej arbitráži v znení neskorších predpisov (§ 2a)
- 2) § 21 Hospodárskeho zákonníka.
- 3) § 116 Občianskeho zákonníka.
- 4) § 421 a 438 až 449 Občianskeho zákonníka.
- 5) § 39, § 57 ods. 2 a § 66 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon).
- 6) Zákon č. 50/1976 Zb.
- 7) § 199, 200 a § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

